

Director: CARLES FLD
Subdirectors: SALVADOR COT, DAVID GONZÁLEZ, LUIS MARTÍNEZ, JOSEP PLAYÀ
SECCIONS:
Política: TIAN RIBA, MÀG, SANTI GONZÁLEZ; Economia: JUAN JIMÉNEZ; Opinió: PEP MINGO; Societat: CARLES SALATÉ; Catalunya-Barcelona: ALBERT BALANCA.

Cultura i Espectacles: HENRI ARAGAY, ANDRÉU GOMILA; **Reporters:** JORDI COSTA; **Comunicació:** OSCAR MONTFERRER; **Direcció:** MANEL CASTILLA; **Gràfic:** ALBERT PLA; **Fotografia:** ROBERT RAMON; **Suport tècnic:** TONI BODÍ; **DAVID GARRIGA, JORDI PALMER;** **Documentació:** MONTSERRAT BUAL; **Delegada a Madrid:** MONTE OLIVA; **AVUI.CAT:** SILVIA BARROSO
President del Consell Editorial: VICENT SANCHEZ

REDACCIÓ I SEU SOCIAL:
C/era Gravina, 84 - 08008 Barcelona
DELEGACIÓ A MADRID:
Carrera de San Antonio, 15-17 - 28014 Madrid
Tel.: 91 454 12 66 - Adreça electrònica: madrid@avui.cat
CENTRALITA Tel.: 93 306 39 30 - Fax: 93 306 39 36
INFORMACIÓ Tel.: 93 306 39 30 - Fax: 93 306 39 35
ADREÇA INTERNET: <http://www.avui.cat>
SERVEI D'ENTREGA AL CLIENT Tel.: 902 884 252 - Fax: 93 306 39 35

SUBSCRIPCIONS: DIVISA Pere Fà, 467 Barcelona, Tel.: 902 884 252

PUBLICITAT: CORPORACIÓ CATALANA DE COMUNICACIÓ, S.L.
JORDI SALATÉ, DAVID ARAGAY I ENRI MENDIETA; **COORDINACIÓ:** AMBROSIO MADRARIAGA; **Enví:** Granadell, 84, 08008 Barcelona, Tel.: 93 306 39 04 - Fax: 93 445 81 93 - Adreça electrònica: publicitat@cccl.cat

IMPRESSIÓ: Gráficas de Prensa Diaria, S.L. 030-200-1976 DIFUSIÓ CONTROLADA PER EDDI.
A efectos del que prevé l'article 32.1, paràgraf segon de la LPI, Corporació Catalana de Comunicació SL, l'oposa expressament a la utilització de qualsevol registre d'aportat d'acord amb la finalitat de fer reserveyes o reserves de premsa amb les conecions. [Premsa catalana] sense conèixer amb l'activitat prèvia de Corporació Catalana de Comunicació SL.

ELS BROTS RACISTES TAMBÉ TENEN UNA EXPLICACIÓ CIENTÍFICA

David Bueno i Torrens

Professor i investigador de genètica de la UB
www.ub.edu/geneticaclass/davidbueno

La biologia del racisme

El racisme és una xacra que afecta totes les societats. És un concepte que apliquem a contextos diferents, des de la discriminació en funció de l'origen personal, que deduem a partir de la femsomia, fins a l'aversió, i que sovint es veu reflectit també en sentiments de superioritat cultural i moral. Parlar de racisme, però, presenta una paradoxa, atès que en la població humana no hi ha races en el sentit biològic de la paraula. Però si ètnies amb trets culturals diferenciats i persones de femsomia molt diversa. No obstant això, és innegable que sovint actuem amb racisme. Però, som racistes? És a dir, ¿hi ha cap base biològica associada al racisme? Amb aquesta pregunta no pretenc buscar-hi una justificació, sinó aportar idees que puguin contribuir a eradicar-lo, amb la reflexió personal.

HI HA DIVERSOS TREBALLS CIENTÍFICS que han analitzat les respostes neurofisiològiques que es produeixen quan hom té o percep actituds racistes. En un d'aquests treballs es va mostrar a un grup de voluntaris de femsomia blanca un seguit d'imatges de persones fisnòmicament negres, i se'ls va registrar l'activitat cerebral. Inicialment a tots se'ls va activar una part del cervell, anomenada amígdala, que està implicada en la generació d'avvisos instintius d'alerta. Ara bé, si se'ls deixava un temps suficient perquè observessin les imatges amb calma, ràpidament entrava en acció

una altra zona del cervell, una part del córtex prefrontal implicada en el control conscient de les respostes. Llavors, si les imatges no tenien connotacions agressives, com per exemple senyals explícites o implícites d'amenaça o elements que induïssin a pensar en competició, l'alerta es desactivava.

EN UN ALTRE TREBALL publicat fa poques setmanes a *Science*, es va mostrar a un grup de voluntaris unes imatges en què persones del seu mateix grup fisnòmic dirigien comentaris racistes a persones d'altres grups. Abans de començar, la majoria van assegurar que notarien un sentiment de rebuig. Tanmateix, en acabar molts van reconèixer que inicialment no l'havien notat. Una explicació plausible a aquesta aparent contradicció rau en la identificació inconscient de l'individu. Si la persona s'identifica –o empatitza– amb qui rep els insults, sent rebuig. En canvi, si inconscientment s'identifica primer amb les persones del seu mateix grup fisnòmic, inicialment no en sent. Ara bé, després d'uns moments la majoria dels voluntaris sí que van sentir rebuig, en entrar en acció el córtex, la zona de control conscient.

ÉS A DIR, QUE A NIVELL CEREBRAL les actituds racistes poden néixer d'una por instintiva a les diferències, en un substrat biològic i genètic concret –l'amígdala–, la qual cosa suggereix que, d'entrada, hi pot haver persones amb

CARLOTTA BOADA

“Lluitar contra la por –o donar confiança– és també una manera de lluitar contra el racisme i contra molts altres problemes que tenen l'origen en el nostre cervell”

més predisposició a tenir-ne. Però el cervell també disposa de mecanismes neurals per superar aquests avisos d'alerta, i també tenen un substrat biològic i genètic concret –el córtex prefrontal–, la qual cosa també suggereix que hi ha persones a qui els és més fàcil de superar aquestes sensacions, o que potser pràcticament ni els tenen.

TANMATEIX, AQUESTS RESULTATS validen el que de fet ja se sabia, que la millor manera per lluitar contra el racisme és amb l'educació, ates que la cultura incideix i modula les respostes conscients que es generen al córtex prefrontal, afavorint unes determinades vies neurals. Malauradament, però, a través d'aquests mateixos mecanismes també podem potenciar-lo, per exemple culpant determinats grups dels problemes que ens preocupen, la qual cosa dona identitat a la por i reforça l'avis d'alerta. I també expliquen que en moments d'alarma social les actituds racistes sovintegin més, atès que a nivell neural por i racisme van lligats.

EN AQUEST SENTIT, lluitar contra la por –o donar confiança– és també una manera de lluitar contra el racisme –i contra molts altres problemes que tenen l'origen en el nostre cervell. Probablement la discriminació cultural segueix unes vies neurals similars, la qual cosa dóna una idea de per què hi ha qui menysprea i discrimina algunes cultures, àdhuc la nostra.